

УДК 371.3

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-4-14>

Юлія РІЗНИК,

orcid.org/0000-0002-5693-1061

*викладач кафедри загального мовознавства та іноземних мов
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Полтава, Україна) howerla2015@gmail.com*

Світлана ГАЛАУР,

orcid.org/0000-0002-9333-3052

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри загального мовознавства та іноземних мов
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Полтава, Україна) svitlana.galaur@gmail.com*

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розглянуто особливості формування цифрової компетентності з урахуванням специфіки дисципліни «Іноземна мова». Окреслено фактори, що сприяють модернізації мовної освіти. Розглянуто умови, що обумовлюють вибір методів навчання іноземної мови. Охарактеризовано інноваційні форми навчання. Надано аналіз досвіду використання блог-технологій у освітньому процесі. Розглянуто особливості використання веб-журналу в практиці вищих закладів освіти. Обумовлено характер впливу мультимедійних інструментів на якість засвоєння іноземної мови. Визначено особливості та можливості застосування хмарних технологій. Розглянуто конкретні приклади хмарних сервісів. Акцентовано увагу на комунікативному методі як засобі вивчення іноземних мов. Виокремлено пізнавально-комунікативний метод навчання. Обумовлено можливість використання інструментів Web 2.0 для компенсації відсутності реальної мовної практики. Охарактеризовано технологію «перевернутого навчання» та розглянуто її переваги. Представлено важливість створення спільного освітнього середовища. Розглянуто проблеми використання технології «перевернутого навчання». Виокремлено гру та її різновиди, що можуть бути запорукою ефективного розвитку ініомовної компетентності. Приділено особливу увагу дидактичним іграм. Представлено етапи, на яких найбільш успішно їх використовувати. Охарактеризовано змістовне наповнення ігор-подорожей. Обговорено ефективність і доцільність використання кіно- та відеоматеріалів у освітньому процесі. Розглянуто Home Watching як інструмент для підвищення мотивації до вивчення іноземних мов. Представлено метод веб-квесту як один з найбільш ефективних інтерактивних методів навчання студентів. Розглянуто підбірку завдань, що доцільно застосовувати при плануванні та проведенні веб-квестів. Визначено фактори, що обумовлюють складність веб-квестів. Зазначено варіанти представлення результатів веб-квесту для оцінки його ефективності.

***Ключові слова:** методика навчання; Home Watching; веб-квест; гра; хмарний сервіс; блог-технологія; пізнавально-комунікативний метод навчання.*

Yuliia RIZNYK,

orcid.org/0000-0002-5693-1061

*Lecturer at the Department of Foreign Philology and Translation
National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic"
(Poltava, Ukraine) howerla2015@gmail.com*

Svitlana HALAUR,

orcid.org/0000-0002-9333-3052

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of General Linguistics and Foreign Languages
National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic"
(Poltava, Ukraine) svitlana.galaur@gmail.com*

INNOVATIVE METHODS AND TECHNOLOGIES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

The peculiarities of the formation of digital competence are considered, taking into account the specifics of the "Foreign language" discipline. Factors contributing to the modernization of language education are outlined. The

conditions determining the choice of methods of teaching a foreign language are considered. Innovative forms of education are characterized. An analysis of the experience of using blog technologies in the educational process is provided. Peculiarities of the use of the web register in the practice of higher education institutions are considered. The nature of the impact of multimedia tools on the quality of foreign language learning is determined. The features and possibilities of using cloud technologies are defined. Specific examples of cloud services are considered. Attention is focused on the communicative method as a means of learning foreign languages. The cognitive-communicative method of education is singled out. The possibility of using Web 2.0 tools to compensate for the lack of real language practice is determined. The technology of "inverted learning" is characterized and its advantages are considered. The importance of creating a common educational environment is presented. The problems of using the "inverted learning" technology are considered. The game and its varieties are singled out, which can be the key to the effective development of foreign language competence. Special attention is paid to didactic games. The stages at which they are most successfully used are presented. The content of travel games is characterized. The effectiveness and expediency of using film and video materials in the educational process are discussed. Home Watching is considered as a tool for increasing motivation to learn foreign languages. The web quest method is presented as one of the most effective interactive methods of teaching students. A selection of tasks that should be used when planning and conducting web quests is considered. The factors determining the complexity of web quests are determined. Options for presenting the results of the web quest for evaluating its effectiveness are specified.

Key words: *teaching method; Home Watching; web quest; game; cloud service; blog technology; cognitive-communicative teaching method.*

Постановка проблеми. Сьогодні відбувається реформування освітнього процесу у ВЗО України відповідно європейських вимог до якості освіти: забезпечення інформатизації освітнього простору, інтеграційних процесів, налагодження співпраці українських та європейських вищих закладів освіти у сфері освітньої та наукової діяльності, здійснення міжнародного студентського обміну, надання можливості отримання другої вищої освіти, навчання на магістерських програмах за кордоном.

Діджиталізація у викладанні іноземних мов – це процес, який набирає обертів, тому завдання всіх вищих закладів освіти України підготувати майбутніх фахівців до активного та грамотного використання досягнень сучасного цифрового світу, навчити налагоджувати ефективну цифрову співпрацю як зі студентами, так і з колегами, розвивати себе та своїх студентів за допомогою цифрових технологій та ресурсів.

Аналіз досліджень. Варто відзначити, що напрацювання існують досить значні та постійно оновлюються відповідно до сучасних освітніх тенденцій у вищій освіті. Оскільки іноземна мова займає домінуючі тенденції в освіті, саме її засвоєння та активне застосування в професійній діяльності через використання інноваційних методик та технологій є пріоритетним напрямком.

При проведенні дослідження обраної проблематики використані напрацювання ряду науковців: Н. Білана, Ю. Біленької, Г. Бушко, О. Васюковича, Т. Гарбуза, Н. Гостіщевої, Г. Драненко, А. Коваленко, М. Кудря, Л. Куликової, Т. Мельникової, Ю. Мосіної, І. Новака, О. Осової, Т. Рябухи, А. Соломахи, Т. Харченко, Т. Шаргуна.

Мета статті – розглянути та охарактеризувати інноваційні методики та технології викладання іноземних мов у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Формування цифрової компетентності студентів з урахуванням специфіки дисципліни «Іноземна мова» є доцільним, а результати – ефективними. Важливим є аналіз досвіду впровадження різноманітних компонентів у вищих закладах освіти України, проведення науково-практичних бесід з викладачами іноземних мов різних освітніх рівнів, створення науково-методичних рекомендацій, що дозволять уніфікувати компоненти цифрової компетентності майбутніх фахівців (Соломаха, 2021).

В умовах реформи вищої школи також мають бути зміни технологічного забезпечення навчання іноземних мов. Сама мовна освіта теж поступово модернізується шляхом впровадження модульного рейтингу системи навчання іноземних мов, міждисциплінарної інтеграції, демократизації та економізації освіти (Кудря, 2011).

Вибір методів залежить від ряду умов: специфіки змісту навчального матеріалу, загальних завдань підготовки майбутніх спеціалістів, час за який студент має вивчати цю дисципліну, особливості складу студентів. Якісна мовна підготовка студентів неможлива без використання сучасних освітніх технологій.

Інноваційні форми навчання можна поділити на дві групи: інноваційні форми навчання на основі Інтернету та комп'ютері технології. За допомогою програми Skype, наприклад, проводяться онлайн конференції. Ця технологія проста у використанні, не вимагає додаткових часових і фінансових витрат на навчання, оскільки вже міцно увійшла в повсякденне життя кожної людини. Єдина вимога – наявність відповідних технічних можливостей (Васюкович, 2020).

Сучасні технології навчання іноземних мов передбачають використання: професійно

орієнтованого навчання, методу проєктів, ігрових технологій, технології інтенсивного та дистанційного навчання, інформаційних та телекомунікаційних технологій, роботи з навчальними та моніторинговими комп'ютерними програмами іноземними мовами, створення презентації, вивчення іноземної мови в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта), навчальних систем, новітніх тестових технологій, а саме: створення бази даних іншомовних матеріалів для проведення комп'ютерного тестування з метою контролю знань студентів (Шаргун, Бушко, Мосіна, 2020) тощо.

Варто відзначити позитивний досвід використання блог-технологій при навчанні іноземних мов. Популярний блог може бути структурований за окремими рубриками (компонентами). Рубрика «Навчальна дисципліна» включає навчальні дисципліни, кожна з яких має окрему сторінку. Наприклад, на сторінці курсу «Стилістика іноземної мови» подано мету та завдання курсу, перелік контрольних питань, структуру екзаменаційного білета, критерії оцінювання тощо; матеріали до лекцій; плани практичних і семінарських занять; практичні завдання для самостійної роботи; приклад мовно-стилістичного розбору художнього тексту; список джерел.

У розділі «Основна мова» подано зразки текстів диктантів для самоперевірки, додаткові матеріали (перекази художніх текстів, байки з посиланням на їх аудіозапис) тощо. На сторінках блогу студенти можуть також ознайомитися з методикою обробки журналістських текстів (методика «активного читання», приклад тексту, вправи, допоміжні таблиці тощо).

Сучасні можливості технічних засобів навчання дозволяють використовувати файли різних форматів. Зокрема, на сторінці курсу «Міждисциплінарні підходи до аналізу тексту художнього твору» студенти мають доступ до копій іншомовних джерел, яких немає в університетській бібліотеці. Використання вільного доступу до світового контенту також значно полегшує підготовку наукових робіт.

Важливою складовою блогу є сторінка, яка містить рекомендації для аналізу художнього тексту, що надзвичайно важливо. Теоретичні матеріали підкріплені навчальним блоком вправ, які студенти виконують під час навчання. Також варті уваги інформаційні дані про літературні джерела (Осова, 2020).

Представлено вчителями список критичних джерел, праць іноземних авторів, методичної літератури з викладання іноземної мови з довід-

ками. Цей список повинен постійно оновлюватися і доповнюватися відповідно до появи нових джерел, що допомагає студентам усвідомлювати всі літературні, мовні та методичні новації.

Спеціальний освітній потенціал іноземної мови відображено в розділі «Кураторська година», де представлені навчальні та виховні матеріали, які стимулюють роздуми про загальнолюдські цінності, виховують почуття поваги, терпимість до інших мов і народів у полікультурному середовищі суспільства (Драненко, 2013).

Використання веб-журналу в практиці вищих закладів освіти дозволяє відзначити його широкі функціональні можливості в процесі вивчення іноземної мови. Зокрема, студенти мають можливість навчатися самостійно відповідно до індивідуальних особливостей та рівня знання без обмежень у часі та просторі. Наявність мультимедійних інструментів дозволяє організувати іншомовну інтерактивну взаємодію, підвищує доступність викладу матеріалу, мотивацію до навчання, забезпечує інтеграцію викладачів і студентів у міжнародний освітній простір. Робота з блогом сприяє формуванню цифрової компетентності особистості студента, розвитку творчості, самостійності в процесі пошуку та обробці інформації.

Протягом останніх років значно зросла популярність використання хмарних технологій, що дозволяють реалізовувати навички студентів, розширити межі інформаційно-комунікаційної та іншомовної компетентності. Хмарні технології можуть стати зручним інструментом для викладача, який прагне організувати педагогічну взаємодію студентів.

Яскравим прикладом хмарних технологій, які можна реалізувати в навчання іноземних мов, є послуги, які надає компанія Google: Google Docs (документи, таблиці, презентації, форми, діаграми, малюнки), Google Calendar (електронний календар з широкими можливостями нагадування про події, інформування групи людей про майбутні події), Google Mail (електронна пошта з розширеним інтерфейсом), Google Translate (онлайн-перекладач для всіх мов світу), Google Groups (сервіс, що надає практичну необмежені можливості для співпраці над створенням, редагуванням і публікацією документів), Google Talk (веб-клієнт, що надає можливість живого спілкування в Інтернеті), Google Labs (інкубатор ідей для нових сервісів) тощо (Гарбуза, 2020: 15.).

Комунікативний метод як засіб вивчення іноземних мов спрямований на розвиток і вдосконалення особистості, розкриття її резервних можливостей і творчого потенціалу, створює передумови

ефективно вдосконалювати освітній процес у закладах вищої освіти (Білан, 2012: 152–153). Його різновидом є пізнавально-комунікативний метод навчання, що має в своїй основі принцип усвідомленості (Мельнікова, 2014: 58).

Відсутність реальної мовної практики легко компенсується інструментами Web 2.0, які створюють середовище навчання мови, що дозволяє студентам здобувати та генерувати знання, а не залишатися пасивними їх одержувачами.

Технологія «перевернутого навчання» дає змогу використовувати для цього різноманітні ресурси, щоб студенти могли ефективніше готуватися до практичних занять самостійно. Ключова перевага «перевернутого навчання» полягає в тому, що студенти отримують можливість консультуватися з викладачем набагато частіше, що сприяє зміцненню зв'язку між ними. Крім того, слабким студентам вдається набрати темп і «наздогнати» сильніших одногрупників. Створюється спільне навчальне середовище.

Однак сама по собі технологія «перевернутого навчання» не гарантує успіху у вивченні мови. По-перше, викладач має вирішити проблему вибору найефективніших засобів, більшість із яких є у вільному доступі в Інтернеті. По-друге, освітні онлайн-ресурси можуть стати корисними для викладання іноземної мови лише в руках творчих і досвідчених викладачів (Рябуха, Гостіщева, Куликова, Харченко, 2020).

Одним із методів, що сприяє розвитку іншомовної компетентності, швидко і міцно засвоїти навчальний матеріал і має високий рівень мотивації здобувачів освіти, є гра. Дидактичні ігри мають перед собою чітку мету і відповідні їй педагогічні результати. Такий клас ігор допомагає студентам при вивченні іноземної мови за рахунок розвитку інтелектуальних здібностей, пам'яті, мислення.

Ігри-подорожі передбачають розуміння і закріплення того чи іншого навчального матеріалу. Активність здобувачів освіти в цих іграх може виражатися в розробці та створенні щоденників, написанні листів, накопиченні різноманітного пізнавального матеріалу. Для цього виду роботи характерна активність уяви (Коваленко, 2021).

У наукових колах немає одностайної думки про ефективність і доцільність використання кіно- та

відеоматеріалів під час вивчення іноземної мови. Проте вважаємо доречним і актуальним використання HomeWatching для підвищення мотивації до навчання.

Перегляд фільму або мультфільму в комфортних умовах і в зручний час забезпечує стійкий інтерес, активізує пізнавальну діяльність у ході виконання домашнього завдання. HomeWatching передбачає виконання вправ, завдань, які б дозволили кожному здобувачу вищої освіти відкрити власну активність і творчість. Наприклад: генерування ідей (про останній епізод, хід подій) перед переглядом фільму, пошук збігів, заповнення пропусків, відповіді на запитання, дискусії, обговорення подій фільму, написання опису героїв або листа до одного з них, презентація іншої кінцівки переробленої історії, розігрування (Біленька, 2021: 8).

Один з ефективних інтерактивних методів навчання студентів – це метод веб-квесту, який визначається як дослідницька діяльність, у якій більшість або вся інформація, якою користуються студенти, взято з мережі Інтернет (Новак, 2021). Веб-квести спрямовані на раціональне використання часу студентів, що зосереджені на використанні інформації, а не на її пошуку, підтримувати мислення студентів на рівнях аналізу, синтезу та оцінювання.

Існує велика кількість завдань для веб-квестів: таємниче розслідування, аналітичне або творче завдання, наукове дослідження, планування, проєктування і багато інших. Зазвичай теми квестів можуть бути різноманітними, а проблемні завдання характеризуватися різним рівнем складності. Представлення результатів виконання умов веб-квесту відбувається за допомогою усного звіту, створення презентації, написання есе, створення веб-сторінки тощо (Коваленко, 2021: 254).

Висновки. Представлені інноваційні методики та технології сприяють підвищенню результативності засвоєння іноземних мов в умовах вищого закладу освіти. Незважаючи на вікові особливості студентів представлення складних тем повинно бути доступним та різноманітним, викликати зацікавлення та бажання не лише виконувати встановлені програмні вимоги, а й саморозвиватися, як особистість та майбутній фахівець.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білан Н. Комунікативний метод навчання іноземних мов студентів немовних ВНЗ. *Молодь і ринок*. 2012. № 5. С. 149–153.
2. Біленька Ю. О. Homewatching як засіб підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до вивчення англійської мови. *Інноваційні технології мовної підготовки студентів ЗВО* : збірник матеріалів VII Всеукраїнського науково-практичного вебінару з міжнародною участю (24 березня 2021 р.). Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2021. С. 8–10.

3. Васюкович О. М. Інноваційні технології навчання у вивченні професійної англійської мови у вищих технічних навчальних закладах Європи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 191. С. 52–55.
4. Гарбуза Т. В. Використання хмарних технологій під час навчання іншомовного спілкування у закладах вищої освіти. *Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти* : зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2020. С. 14–15.
5. Драненко Г. Ф. Дидактичні властивості блогу в організації навчання французької мови студентів. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Педагогіка та психологія*. 2013. № 22. С. 217–223.
6. Коваленко А. Дистанційне навчання іноземної мови за умов пандемії: специфіка форм і методів роботи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. № 35, Т. 3. С. 250–255.
7. Кудря М. М. Сучасні методики викладання іноземних мов у вищій школі України *All Ukrainian scientific-practical magazine Principal of School Liceum Gymnasium*. 2011. № 1 (86). С. 222–230.
8. Мельнікова Т. Сучасні методи викладання іноземних мов. *Лінгвістичні та лінгвокультурологічні аспекти навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України* : матеріали IV Всеукр. наук. – практ. конф., м. Дніпропетровськ, 24–25 квітня 2014 р. Дніпропетровськ. 2014. С. 57–59.
9. Новак І. М. Інтерактивні методи навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Т. 1. № 32. С. 121–125.
10. Осова О. О. Дидактичні засади навчання іноземних мов студентів філологічних спеціальностей із застосуванням технологічних інновацій : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.09. Харків, 2020. 571 с.
11. Рябуха Т. В., Гостіщева Н. О., Куликова Л. А, Харченко Т. І. «Перевернуте навчання» як інноваційна технологія викладання іноземних мов у вищій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020 р. № 72, Т. 2. С. 100–106.
12. Соломаха, А. В. Підготовка майбутніх педагогів до діджиталізації в ранньому навчанні іноземних мов. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*, 2021. № 10. С. 203–215.
13. Шаргун Т. О., Бушко Г. О., Мосіна Ю. С. Сучасні аспекти викладання англійської мови в технічних закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020, № 70, Т. 4. С. 205–210.

REFERENCES

1. Bilan N. Komunikatyvnyi metod navchannia inozemnykh mov studentiv nemovnykh VNZ [Communicative method of teaching foreign languages to non-native university students]. *Molod i rynek*. 2012. № 5. P. 149–153 [in Ukrainian].
2. Bilenka Yu. O. Homewatching yak zasib pidvyshchennia motyvatsii zdobuvachiv vyshchoi osvity do vyvchennia anhliiskoi movy [Homewatching as a means of increasing the motivation of students of higher education to learn English]. *Innovatsiini tekhnolohii movnoi pidhotovky studentiv ZVO: zbirnyk materialiv VII Vseukrainskoho naukovopraktychnoho vebinaru z mizhnarodnoiu uchastiu (24 bereznia 2021 r.)*. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka, 2021. P. 8–10 [in Ukrainian].
3. Vasiukovych O. M. Innovatsiini tekhnolohii navchannia u vyvchenni profesiinoi anhliiskoi movy u vyshchyykh tekhnichnykh navchalnykh zakladakh Yevropy [Innovative teaching technologies in the study of professional English in higher technical educational institutions of Europe]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky*. 2020. № 191. P. 52–55 [in Ukrainian].
4. Harbuza T. V. Vykorystannia khmarnykh tekhnolohii pid chas navchannia inshomovnoho spilkuvannia u zakladakh vyshchoi osvity [The use of cloud technologies during teaching foreign language communication in higher education institutions]. *Aktualni problemy inshomovnoi komunikatsii: lnhvistychni, metodychni ta sotsialno-psykholohichni aspekty* : zb. materialiv III Vseukrainskoi naukovopraktychnoi Internet-konferentsii. Lutsk : IVV Lutskoho NTU, 2020. P. 14–15 [in Ukrainian].
5. Dranenko H. F. Dydaktychni vlastyvoli blohu v orhanizatsii navchannia frantsuzkoi movy studentiv [Didactic properties of a blog in the organization of students' French language learning]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho lnhvistychnoho universytetu. Seriya: Pedagoghika ta psykholohiia*. 2013. № 22. P. 217–223 [in Ukrainian].
6. Kovalenko A. Dystantsiine navchannia inozemnoi movy za umov pandemii: spetsyfika form i metodiv roboty [Distance learning of a foreign language under the conditions of a pandemic: specifics of forms and methods of work]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 2021. № 35, T. 3. P. 250–255 [in Ukrainian].
7. Kudria M. M. Suchasni metodyky vykladannia inozemnykh mov u vyshchii shkoli Ukrainy [Modern methods of teaching foreign languages in higher education of Ukraine] *All Ukrainian scientific-practical magazine Principal of School Liceum Gymnasium*. 2011. № 1 (86). P. 222–230 [in Ukrainian].
8. Melnikova T. Suchasni metody vykladannia inozemnykh mov [Modern methods of teaching foreign languages]. *Lnhvistychni ta lnhvokulturolohichni aspekty navchannia inozemnykh studentiv u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrainy* : materialy IV Vseukr. nauk. – prakt. konf., m. Dnipropetrovsk, 24–25 kvitnia 2014 r. Dnipropetrovsk. 2014. P. 57–59 [in Ukrainian].
9. Novak I. M. Interaktyvni metody navchannia inozemnykh mov u zakladakh vyshchoi osvity [Interactive methods of teaching foreign languages in institutions of higher education]. *Innovatsiina pedagoghika*. 2021. T. 1. № 32. P. 121–125 [in Ukrainian].
10. Osova O. O. Dydaktychni zasady navchannia inozemnykh mov studentiv filolohichnykh spetsialnostei iz zastosuvanniam tekhnolohichnykh innovatsii [Didactic principles of teaching foreign languages to students of philological specialties with the use of technological innovations: thesis] : dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.09. Kharkiv, 2020. 571 p. [in Ukrainian].

11. Riabukha T. V., Hostishcheva N. O., Kulykova L. A., Kharchenko T. I. “Perevernute navchannia” yak innovatsiina tekhnolohiia vykladannia inozemnykh mov u vyshchii shkoli [“Inverted learning” as an innovative technology for teaching foreign languages in higher education]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. 2020. № 72, T. 2. P. 100–106 [in Ukrainian].
12. Solomakha, A. V. Pidhotovka maibutnikh pedahohiv do didzhytalizatsii v rannomu navchanni inozemnykh mov [Preparation of future teachers for digitalization in early foreign language learning]. *Elektronne naukove fakhove vydannia “Vidkryte osvितnie e-seredovyshche suchasnoho universytetu”*, 2021. № 10. P. 203–215 [in Ukrainian].
13. Sharhun T. O., Bushko H. O., Mosina Yu. S. Suchasni aspekty vykladannia anhliiskoi movy v tekhnichnykh zakladakh vyshchoi osvity [Modern aspects of teaching English in technical institutions of higher education]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. 2020, № 70, T. 4. P. 205–210 [in Ukrainian].